

ADVIESCOMMISSIE MILIEU EN RUIMTE SOEST

JAARVERSLAG 2015

ADVIESCOMMISSIE MILIEU EN RUIMTE SOEST
Postbus 2000
3760 CA Soest

Voorwoord

Uitdagingen had de gemeente Soest in 2015 genoeg. Die op het gebied van milieu, natuur en ruimte waren hierin misschien niet de grootste. Toch waren er enkele dossiers waar de discussies flink hoog over opliepen.

Vooraf de oplossingen voor de knelpunten in de verkeerssituatie bij de spoorwegovergang Soest-Zuid en op de toevoerende wegen zijn breed besproken in burgerplatform en gemeenteraad. De Adviescommissie heeft daar deskundige inbreng in gegeven om de gemeente in staat te stellen een goed gewogen beslissing te nemen. Het gaat om veel geld en de perceptie van de problemen is vaak heel verschillend. Het is karakteristiek voor het werk van de commissie dat er geen advies uitkomt in de zin van: "dit moet er gebeuren", maar dat de kennis, de diverse uitgangspunten en argumenten, die in besluitvorming een plek verdienen, zo goed mogelijk worden aangedragen. Het besluit is en blijft een afweging van inzichten en belangen; dit is voorbehouden aan de politiek.

Het tweede dossier dat veel aandacht vroeg is Duurzaamheid. De ambities van de gemeente Soest op dit gebied waren in het verleden vrij hoog gesteld. Door allerlei oorzaken zijn de middelen die daarbij hoorden (personeel en geld) maar beperkt beschikbaar geweest. De gemeente heeft daarom gekozen om dit dossier op een meer participatieve wijze aan te pakken: de burgers (inclusief het bedrijfsleven) zijn meer aan zet. Hier komt een tweede karakteristiek van de commissie naar voren: zo vroeg mogelijk in een belangrijk proces de gemeente steunen bij opzet en uitvoering van het beleid. In samenspraak met de betreffende wethouder en ambtenaren is en wordt ernaar gezocht hoe de deskundigheid en het netwerk van de adviescommissie zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet om Soest verder richting duurzame gemeente te helpen. Dat leidde in 2015 o.a. al tot het organiseren van een excursie naar het Soesterkwartier in Amersfoort waar een mooi voorbeeld is van burgerparticipatie en –actie op het gebied van duurzaamheid. De wethouder, diverse ambtenaren, enkele raadsleden en leden van de adviescommissie namen deel. De excursie leidde tot inzichten in het complexe proces van het betrekken en faciliteren van burgers bij het bouwen aan duurzaamheid.

Diverse onderwerpen die de commissie heeft behandeld, betroffen evaluaties van beleidsdossiers. Vaak zijn onvoldoende concrete gegevens beschikbaar voor een zorgvuldige evaluatie. Monitoring van gemeentelijk beleid in uitvoering is een punt dat zeker meer aandacht behoeft.

De Adviescommissie prijst zich gelukkig dat de vacature, die in 2014 was ontstaan, al vroeg in het afgelopen jaar kon worden ingevuld. Jan van der Kolk is als nieuw lid toegetreden. Hij brengt een flinke dosis ervaring en kennis met zich mee die een welkome aanvulling zijn op het toch al brede kennisveld en het netwerk van de commissie. Zijn inbreng was in 2015 al goed merkbaar.

Zoals in voorgaande jaren geeft dit jaarverslag u inzicht in wat de Adviescommissie Milieu en Ruimte aan adviezen heeft uitgebracht. In tegenstelling tot eerdere jaren verschijnt dit verslag alleen in digitale vorm. Zo hoopt de commissie een bescheiden extra bijdrage te leveren aan de duurzaamheid van de Gemeente Soest. Ik wens u veel plezier bij het doornemen van dit verslag.

De voorzitter van de Adviescommissie Milieu en Ruimte

Ir. A.H.M. Bresser

Activiteiten van de Adviescommissie milieu en ruimte in 2015

De Adviescommissie Milieu en Ruimte adviseert het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd over zaken met betrekking tot het gemeentelijk (natuur- en) milieubeleid in brede zin. In dit jaarverslag zijn enkel beknopt de belangrijkste activiteiten in 2015 van de adviescommissie opgenomen. Uitgebreide informatie over de taak, uitgangspunten en werkwijze van de commissie is terug te vinden op de gemeentelijke website: www.soest.nl.

Overzicht van de activiteiten van de commissie in 2015

In 2015 heeft de commissie zes keer vergaderd (26 januari, 23 maart, 18 mei, 21 september, 12 oktober en 30 november). Met uitzondering van 12 oktober (diner) steeds in het gemeentehuis.

In 2015 heeft de commissie over vier onderwerpen geadviseerd in antwoord op vragen van het ambtelijk apparaat of het college:

- Advies ecologisch groenbeheer (27-05-2015)
- Advies stand van zaken uitvoeringsstrategie 2012-1014 beleidsplan R&T (14-09-2015)
- Advies plan van aanpak evaluatie waterplannen (09-10-2015)
- Advies Duurzaamheidsplan 2016 – 2020 (16-10-2015)

Er is tweemaal geadviseerd via verslag en in participatietrajecten. Verder heeft er over diverse onderwerpen een dialoog plaatsgevonden.

Type activiteit	Onderwerp	(On)gevraagd	Advies aan:
Schriftelijke advisering via notitie/brief/e-mail	Ecologisch groenbeheer	ongevraagd	college
	Stand van zaken uitvoeringsstrategie 2012-1014 beleidsplan R&T	ongevraagd	college
	Plan van aanpak evaluatie waterplannen	ongevraagd	college
	Duurzaamheidsplan 2016 – 2020	gevraagd	gemeentelijke apparaat
Advies via vergaderverslagen van de Commissie en/of participatie	Klankbordgroep stationsontwikkeling Soest-Zuid	-	-
	Omgevingsvergunning evenementen en natuurwaarden vliegbasis Soesterberg	-	-
Dialogen	Duurzaamheidsplan	gevraagd	-
	Excursie duurzaamheid	gevraagd	-
	Bijeenkomsten	gevraagd	-

1. Adviezen

Advies ecologisch groenbeheer

In mei 2015 heeft de commissie advies uitgebracht over het ecologisch groenbeheer binnen de gemeente. De commissie is in afwachting van de follow up door de gemeente. Voor het volledige advies zie bijlage 1.

Advies stand van zaken uitvoeringsstrategie 2012-2014 beleidsplan R&T

In navolging van het in 2011 uitgebrachte preadvies, heeft de commissie in september 2015 ongevraagd advies gegeven i.h.k.v. het Beleidsplan Recreatie en Toerisme. N.a.v. het advies heeft de commissie een reactie ontvangen. Voor het volledige advies zie bijlage 2.

Advies plan van aanpak evaluatie waterplannen

In september 2015 heeft de commissie advies uitgebracht bestaande uit een aantal opmerkingen n.a.v. het plan van aanpak evaluatie waterplannen. Op het gegevens advies heeft de commissie een reactie ontvangen. Voor het volledige advies zie bijlage 3.

Advies duurzaamheidsplan 2016 – 2020

Het afgelopen jaar heeft het Duurzaamheidsplan diverse malen op de agenda gestaan bij de commissie. In oktober 2016 heeft dit onder andere geleid tot een advies aan het gemeentelijk apparaat. N.a.v. het advies heeft de commissie een reactie en terugkoppeling over de opmerkingen ontvangen. Voor het volledige advies zie bijlage 4.

2. Adviezen via verslag en participatie

Klankbordgroep stationsontwikkeling Soest-Zuid

Sinds 2011 volgt de adviescommissie de besluitvorming over de aanpak van de verkeersproblematiek rondom het stationsgebied Soest-Zuid. Eind 2015 heeft dit geleid tot een concreet Raadsbesluit over een pakket van verkeersmaatregelen in een ruim gebied rondom het station. De definitieve invulling van dit pakket is afhankelijk gesteld van de doorrekening van de effecten van deze maatregelen met behulp van de nieuwste inzichten over de toekomstige ontwikkeling van het verkeer. Deze doorrekening zal tevens de basis gaan vormen voor de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) die richting VERDER duidelijk zal moeten maken of de baten van de ingrepen de kosten zullen overstijgen.

Door de adviescommissie is aangegeven dat het van belang is om onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen een expliciete plek te geven in de MKBA. Het saldo van kosten en baten zal immers afhankelijk zijn van de verwachting over de groei van het verkeer in de komende decennia. In deze verwachting zit een (onzekerheids)bandbreedte in de vorm van een 'hoog' en een 'laag' scenario voor de verkeersgroei. Deze scenario's worden begin 2016 beide ter beschikking gesteld. Concreet heeft de commissie geadviseerd om voor de MKBA niet alleen het hoge maar ook het lage scenario door te rekenen en te beschouwen. Dit leidt tot een transparantere en robuustere besluitvorming maar verkleint bovenal de kans dat het project op juridische gronden kan worden aangevochten vanwege een onvoldoende beschouwing van onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen. De commissie heeft bovenstaande onder de aandacht gebracht van de projectleider en middels het novemberverslag van de commissievergadering.

Omgevingsvergunning evenementen en natuurwaarden vliegbasis Soesterberg

Het afgelopen jaar is het onderwerp natuurwaarden op het natuurpark de vliegbasis diverse malen in vergaderingen gepasseerd. De commissie heeft haar zorg uitgesproken over de bescherming van de natuurwaarden op het natuurpark de vliegbasis. Van belang is dan in hoeverre er afgeweken moest worden van het Inrichting –en beheerplan, dat onderdeel is van het bestemmingsplan.

Nu al is het I-en B-plan niet meer actueel, hoewel de commissie ervan overtuigd is dat Martijn Bergen namens Het Utrechts Landschap (HUL) het goed in de gaten houdt. Dit bleek uit zijn presentatie. De commissie is nog in afwachting op een nadere toelichting.

3. Dialogen

Duurzaamheidsplan

Naast het advies over het Duurzaamheidsplan 2016 – 2020 hebben diverse commissieleden actief meegedacht i.h.k.v. het Duurzaamheidsplan. Op 12 januari hebben enkele leden van de commissie gesproken met de behandelende ambtenaar over het gemeentelijke Duurzaamheidsplan 2014-2018. Er is door hen ook kennis genomen van de notitie Uitgangspunten Duurzaamheidsplan (oktober 2014). In de vergadering van 21 september is door de behandelend ambtenaar en de heer Wijnand Jonkers (NMU) een toelichting gegeven op hoe het proces voor een nieuw Duurzaamheidsplan tot nu toe gelopen is en wat de verdere planning is.

Excursie duurzaamheid

Zaterdag 31 oktober organiseerde de Adviescommissie Milieu en Ruimte een excursie om een inspirerend duurzaam bewonersinitiatief onder de aandacht brengen. De commissie ging samen met enkele Soester raadsleden, wethouder Duurzaamheid Marcel Adriani en vertegenwoordigers van het inwonersinitiatief Energie Actief Soest op de fiets naar het Soesterkwartier in Amersfoort. De excursie is georganiseerd door de Adviescommissie Milieu en Ruimte in samenwerking met de Vereniging Duurzaam Soesterkwartier. Deze vereniging heeft de laatste vijf jaar twaalf initiatieven ontwikkeld waaronder:

- straatprojecten voor woningisolatie;
- zonnepanelen op daken van huizen en scholen;
- gevorderde plannen voor de bouw van een windmolen;
- plannen voor de bouw van 40 duurzame woningen;
- en zelfs sociale projecten voor lokale werkgelegenheid voor mensen in de zorg en klussers.

Alles wordt volledig georganiseerd door groepen buurtbewoners zelf.

Bewonersinitiatieven onderdeel van beleid

De Soesters werden rondgeleid door de wijk, waar op diverse locaties enthousiaste bewoners vertelden over de activiteiten. De Adviescommissie Milieu en Ruimte vindt initiatieven van bewoners essentieel als het gaat om duurzaamheid. Daarom is de commissie ook blij dat er in het nieuwe Duurzaamheidsplan (dat nu in de maak is) een belangrijke plaats is ingeruimd voor burgerinitiatieven. De commissie hoopt dat initiatieven als Energie Actief Soest en Duurzaam Soesterkwartier meer bewoners inspireren om op hun eigen manier bij te dragen aan een duurzame toekomst.

Bijeenkomsten

Op 5 februari hebben enkele commissieleden de bijeenkomst van Landschap Erfgoed Utrecht bijgewoond waarin de kaders voor versterking van de blauw-groene corridor Birkstraat (van de Korte Duinen naar de Eem).

Op 12 februari hebben enkele leden van de commissie in de “Ontmoeting” over de ontwikkeling kernrandzone bijgewoond. De bijeenkomst met daarin een presentatie door de Provincie Utrecht, had een informatief karakter.

Op 24 maart hebben enkele leden commissieleden een lezing van de vrienden van de Eng over erfenissen uit het verleden en kansen voor de toekomst bijgewoond.

Op 28 september hebben enkele leden van de commissie een kennismakingsoverleg en evaluatie Landschapsonwikkelingsplan gehad met de behandelend ambtenaar. Wanneer een eerste concept van deze evaluatie gereed is, zal deze voorgelegd worden aan de commissie.

In het najaar heeft er een kennismakingsgesprek plaatsgevonden tussen de voorzitter en de wethouder Adriani.

Vooruitblik op 2016

Rond de jaarwisseling zijn er vrij veel beschouwingen geweest over de beperkingen die er zitten in vooruitkijken. En inderdaad: bescheidenheid is op zijn plaats. Grote ontwikkelingen op bijvoorbeeld sociaal en economisch gebied elders in de wereld missen hun uitwerking niet, ook niet in onze gemeente. Dat betekent ook dat de aandacht verschuift van de geplande activiteiten naar noodzakelijke andere velden. De gedachte ontwikkeling van invoering van de Omgevingswet (zie de Vooruitblik 2015) zal naar verwachting nu in 2016 en 2017 pas aandacht vragen. De commissie gaat daar zeker op inspelen. Ook de andere onderwerpen die in de Vooruitblik 2015 werden genoemd om in dat jaar te behandelen zijn wel aan de orde geweest, maar nog zeker niet afgehandeld: wordt vervolgd.

Waar zeker veel aandacht naar uit zal gaan is de invulling van het Duurzaamheidsplan. Ambitie, organisatie, burger- en bedrijvenparticipatie zijn hierin in 2016 de trefwoorden. De commissie zal hier het proces van het begin af aan ondersteunen; een veel effectievere betrokkenheid dan afwachten wat het oplevert en dan een reactie geven.

Uit deze punten blijkt een werkwijze waarin nauwer wordt samengewerkt met de betreffende ambtenaren en wethouders. Dat zal ook helpen om de aansluiting op de informatie en timing vanuit de gemeente met het oog op advisering door de commissie verder te verbeteren. De commissie zal daarom zeker aan het begin van het jaar extra investeren in het versterken van de relatie met het gemeentelijk apparaat: vertrouwen en respecteren van elkaars rol zijn hierin cruciaal. Dat geldt niet alleen voor de relatie van de commissie en de gemeente, maar in bredere zin ook voor de relatie van het gemeentebestuur met de inwoners van Soest. Laten we daaraan werken.

De voorzitter van de Adviescommissie Milieu en Ruimte

Ir. A.H.M. Bresser

Bijlage 1

Advies ecologisch groenbeheer

De adviescommissie heeft kennis genomen van de volgende documenten over het (ecologisch) groenbeheer in onze gemeente: Adviesnota 'Ecologisch groenbeheer' d.d. 9 februari 2015;

- Voorstel tot besluit en concept Besluit over 'Ecologisch groenbeheer' d.d. 12 maart 2015;
- Voorstel tot besluit en concept Besluit over 'Taakstelling groenbeheer' d.d. 12 maart 2015;
- Rapportage 'Kansen voor ecologisch groenbeheer' door bureau EcoConsult in opdracht van gemeente Soest (afdeling Realisatie) d.d. 17 december 2014;
- Concept Rapportage 'Ecoscan 2014 Soest' door Buro Bakker Adviesburo voor Ecologie in opdracht van Waterschap Vallei en Veluwe d.d. 31 oktober 2014.

Aangezien het onderwerp (ecologisch) groenbeheer op het adviesterrein ligt van onze commissie, heeft de heer Hans Smit, teamleider bij de afdeling Realisatie, in onze commissievergadering van 23 maart jl. op uitnodiging een toelichting gegeven op de Adviesnota 'Ecologisch groenbeheer'.

Op 26 maart jl. heeft een commissielid de Ronde over de taakstelling voor het groenbeheer en de mogelijkheden voor het ecologisch groenbeheer in Soest bijgewoond. Het commissielid heeft het kennisniveau van de raadsleden tijdens de behandeling van beide onderwerpen als teleurstellend ervaren.

Hoewel wij ons realiseren dat de besluitvorming over beide onderwerpen inmiddels heeft plaatsgevonden, heeft bovenstaande de commissie aanleiding gegeven tot het uitbrengen van de volgende adviezen:

1. Werk de mogelijkheden voor ecologisch groenbeheer nader uit in het Gemeentelijk Duurzaamheidsplan.
2. Benut kansen voor ecologisch groenbeheer.
3. Betrek de gevolgen voor andere beleidsterreinen in de besluitvorming over (ecologisch) groenbeheer.
4. Bepaal de maatschappelijke baten van het openbaar groen.
5. Sta gesteld voor een nieuwe wettelijke taak en leg planmatig vast welke doelstellingen met het ecologisch groenbeheer dienen te worden gerealiseerd.
6. Verbeter de ecologische toestand van de Soester watergangen.

Hieronder vindt u een puntsgewijze toelichting op het advies.

1. Het benutten van – in elk geval de kosteloze- mogelijkheden voor omvorming van traditioneel naar ecologisch groenbeheer sluit aan op de 'Kaderstellende Raadsnotitie - Aanzet tot Gemeentelijk Duurzaamheidsplan (november 2014)'.

In deze Raadsnotitie is de hoofdlijn voor het onderdeel Natuur opgenomen: *'Natuurgebieden en – elementen buiten en binnen de bebouwde kom van de gemeente Soest met elkaar verbinden, natuurwaarden benutten en uitdragen'*.

Het verdient sterk aanbeveling de mogelijkheden voor omvorming van traditioneel naar ecologisch groenbeheer mee te nemen in de verdere uitwerking van de hoofdlijn voor Natuur in het Gemeentelijk Duurzaamheidsplan.

2. Tijdens de behandeling in de Ronde is uitgelegd dat de taakstelling van €300.000 op het groenbeheer een uitwerking is van het raadsbesluit tot bezuiniging van €2 miljoen, waarbij is benadrukt dat de taakstelling niet ten koste mag gaan van de hoeveelheid openbaar groen in Soest.

Hierbij adviseert de commissie om naast de hoeveelheid openbaar groen vooral ook aandacht te geven aan de kwaliteit van dat openbaar groen. Ecologisch beheerd groen is per definitie van hoge kwaliteit. De Soester politiek heeft aangegeven groen als één van de kernkwaliteiten van onze gemeente te zien. Ter behoud en versterking van deze kernkwaliteit verdient eenmalige investering van € 75.000 voor omvorming naar ecologisch beheer dan ook zeker aanbeveling.

In de rapportage 'Kansen voor ecologisch groenbeheer' (Ecoconsult) worden tien kansen voor ecologie in (het beheer van) het openbaar groen benoemd. Hiervan worden in de Adviesnota 'Ecologisch groenbeheer' alleen de vier kansen aangehaald die om een eenmalige investering van €75.000 vragen.

Aan zes van de voorstellen zijn echter géén kosten verbonden voor omvorming van traditioneel naar ecologisch groenbeheer. Gratis kwaliteitsverhoging van het openbaar groen en vergroting van de biodiversiteit dus! De commissie adviseert deze kansen te benutten.

3. Besparingen in het groenbeheer kunnen leiden tot extra kosten op andere beleidsterreinen. Afwenteling van problemen en daarmee gepaard gaande kosten moet worden voorkomen. Hierbij moet met name worden gedacht aan afval- en waterbeleid, alsmede vermindering van de werkgelegenheid van laaggeschoolden die werkzaam zijn in het groenbeheer.

Aan de andere kant kan juist investeren in groen leiden tot interessante besparingen en maatschappelijke baten op andere beleidsterreinen. Uit recent onderzoek door het adviesbureau KPMG naar het 'vergroenen' van de ouderenzorg is naar voren gekomen dat investeren in groen tot forse besparingen op zorgkosten en ziekteverzuim leidt.

Ook in andere wetenschappelijke onderzoeken zijn de positieve effecten van (openbaar) groen op o.a. waterbeheer, stedelijk klimaat, woongenot, recreatie en waarde van onroerend goed aangetoond.

4. In de 'TEEB Stad'-studie¹ wordt sinds 2011 gewerkt aan een methode om de maatschappelijke baten van groenblauwe maatregelen als vanzelfsprekend mee te nemen in bestemmingsplannen, grond- en vastgoedexploitaties en ontwerpessies met als resultaat snellere planprocessen en duurzamere keuzes en financiering van groenprojecten. Het Ministerie van Economische Zaken heeft een tool beschikbaar waarmee de waarde van groen en water in de bebouwde omgeving kan worden bepaald. Toepassing van deze *tool* op de Soester situatie verdient aanbeveling en levert wellicht verrassende inzichten op over de maatschappelijke baten van het openbaar groen in onze gemeente.

5. Op basis van de nieuwe Wet natuurbescherming, die naar verwachting op 1 januari 2016 in werking zal treden, hebben gemeenten een taak om zowel voor bedreigde als beschermde soorten beleid te ontwikkelen voor het in stand houden van de aanwezige populaties. Uit het rapport van Ecoconsult komt naar voren dat de gemeente Soest niet beschikt over een database of overzichtskaart met de in Soest voorkomende soorten bedreigde of beschermde flora en fauna. Dit betekent dat onze gemeente op dit moment niet gesteld staat voor de nieuwe wettelijk taak.

Verder bleek uit de toelichting van de heer Smit tijdens de commissievergadering op 23 maart jl. dat op dit moment geen planmatig ecologisch beheer van het openbaar groen in Soest plaatsvindt. Niet helder is welke doelstellingen onze gemeente nastreeft en in hoeverre die gerealiseerd zijn.

De commissie adviseert om het bevorderen van biodiversiteit tot een uitgangspunt te maken in het beleid voor openbaar groen en natuur in Soest. Daartoe is van belang om in eerste instantie beter in beeld te brengen welke soorten waar leven en van welke voorzieningen deze soorten gebruik maken. Vervolgens zal de verzamelde kennis moeten dienen als input voor een planmatig ecologisch groenbeheer.

6. In de Adviesnota 'Ecologisch groenbeheer' wordt verwezen naar de rapportage 'Ecoscan 2014' (Buro Bakker). In dit rapport zou de bevestiging te vinden zijn dat het goed gaat met het ecologisch beheer in Soest, omdat in het rapport wordt vermeld dat 'de beoordeling van ecologie van de oevers ten opzichte van 2003 sterk is verbeterd'.

Naar het oordeel van onze commissie geeft deze conclusie een te rooskleurig beeld. Uit het rapport komt namelijk naar voren dat van de 31 onderzochte watergangen er slechts vier de beoordeling '(zeer) goed' krijgen voor wat betreft de ecologische toestand van de oever. Voor de ecologische toestand van het water scoren zelfs niet meer dan slechts twee watergangen 'goed'. Ten opzichte van 2003 mag dan sprake zijn van een verbetering, op grond van de resultaten van de Ecoscan 2014 kan echter (nog) niet worden geconcludeerd dat het met het ecologisch beheer goed gaat.

Langduriger voortzetten van het ecologisch beheer en/of nieuwe beheer- en inrichtingsmaatregelen (meer natuurlijke oevers) zijn noodzakelijk om uiteindelijk van een goede ecologische toestand van de watergangen te mogen spreken.

De commissie vertrouwt er op dat er in de toekomst meer aandacht aan ecologisch groenbeheer zal worden besteed en is daarom benieuwd naar uw reactie op dit advies.

1 TEEB Stad is een onderdeel van TEEB, The Economics of Ecosystems and Biodiversity, een internationale studie naar de economische betekenis van biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Ook Nederland doet hieraan mee. Aan TEEB Stad werken sinds 2011 een aantal gemeenten, twee ministeries (het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Infrastructuur en Milieu) en ingenieursbureau Witteveen+Bos samen. Deze samenwerking heeft o.a. een tool opgeleverd waarmee de waarde van groen en water in de stad kan worden bepaald. TEEB Stad is het logische vervolg op Groen Loont!, de campagne die uitdraagt dat groen grote maatschappelijke en economische waarde vertegenwoordigt.

Bijlage 2

Advies stand van zaken uitvoeringsstrategie 2012-2014 beleidsplan R&T

De Adviescommissie Milieu en Ruimte ontving de evaluatie en het rapport over de stand van zaken m.b.t de uitvoering van het Beleidsplan Recreatie en Toerisme.

In 2011 heeft de commissie een preadvies uitgebracht over (toen nog) de visieontwikkeling Recreatie en Toerisme. In 2012 is de uitvoeringsstrategie goedgekeurd door de gemeenteraad. Via twee speerpunten zouden de ambities van de het plan worden gerealiseerd: natuur en landschap en de Vliegbasis Soesterberg. In de uitvoeringsstrategie zijn vier pijlers voorzien: voorzieningen, organisatie, promotie & marketing en bereikbaarheid & toegankelijkheid.

Het rapport bevat weinig feitelijke informatie over de daadwerkelijke realisatie van het Beleidsplan. Door de behandelende gemeenteambtenaar is nog nadere informatie verstrekt over de realisatie op diverse punten, met name de promotie en marketing.

Het valt de commissie op dat het speerpunt natuur & landschap slechts op een tweetal punten wordt geadresseerd: namelijk onder de punten 4 en 6 van de pijler 'voorzieningen': resp. 'Aanleg en herstel natuur- en landschapselementen...' en 'Monitoring onderhoud en (waar nodig) aanjagen van verbetervoorstellen voor natuur en recreatief medegebruik....'.

De evaluatie van wat er is gebeurd op punt v4 geeft aan dat hiervoor het Landschaps- ontwikkelingsplan (LOP) budget is gebruikt en dat het deels is opgenomen in de Bosnota. Dat roept vragen op als:

- hoe groot was het budget en wat is er daadwerkelijk gedaan? Wat is er concreet in de plannen opgenomen?
- welk deel is in de Bosnota opgenomen?
- hoe groot was dat deel van het totaal en wat is er met de rest gebeurd?

De evaluatie is hier naar ons oordeel onduidelijk.

Ook de evaluatie van punt v6 (monitoring, eventuele verbetervoorstellen) roept vragen op. Er is geen budget voor uitgetrokken; er wordt wel continu aan gewerkt en het wordt voortgezet. De commissie had concrete informatie over de monitoring e.d. op prijs gesteld.

Het speerpunt Voorzieningen heeft wellicht geleden onder het niet vrijgeven van de vacature natuur & landschap en, ondanks de ramingen, niet vrijgeven van budget. De combinatie van "wordt voortgezet" en "geen speciale acties" (in de samenvattende tekst) roept vragen op.

Voor het onderwerp Organisatie is het belangrijkste dat het Toeristisch Platform Soest (TPS) goed heeft gefunctioneerd. De consequenties van de oprichting van het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT), en de deelname van Soest hierin, zijn nog niet in de evaluatie opgenomen. Een aparte, wat uitgebreidere, evaluatie van het TPS, de VVV en het nieuwe RBT lijkt op haar plaats.

Als klein punt onder dit onderwerp: een indicatie van de omvang van (een deel van) de inkomsten uit het convenant met Logiesverstrekkers, zoals vermeld onder punt 7 van 'organisatie' is gewenst om een inschatting te kunnen maken van het belang.

Promotie & Marketing waren duidelijk belangrijk gedurende de evaluatieperiode. De evaluatie is hier concreet, evenals de acties voor de komende tijd. De nadere informatie vanuit de gemeente heeft dit nog verder versterkt.

De uitvoering van de activiteiten onder de pijler 'Bereikbaarheid & Toegankelijkheid' ligt volgens de samenvatting op schema. De bereikbaarheid per openbaar vervoer van de Vliegbasis is echter nog niet geregeld en wordt bedreigd als de busverbinding verder wordt ingeperkt. Alternatieven voor de verbinding

met het museum komen in deze evaluatie niet aan de orde. Dit is geen gemeentetaak, maar de gemeente kan wel actief bij provincie en vervoersmaatschappij dit promoten.

Onder punt 1 van deze pijler (Verbeteren padennetwerk..... aansluiten bij Plan van Aanpak Routestructuren van Heelde Heuvelrug) zouden de parkeervoorzieningen kunnen worden meegenomen: zowel de grotere, zoals bij het museum, als de kleinere zoals bijvoorbeeld rond de Korte Duinen. De evaluatie geeft niet aan waarvoor het budget is/wordt gebruikt; daardoor is ook niet duidelijk hoe dit verder zal gaan. De vermelding "continu" is niet concreet.

Samenvattend komt de evaluatie bij de commissie over als niet erg concreet op veel punten en (te) positief geformuleerd, terwijl de daadwerkelijke vorderingen niet altijd zichtbaar zijn. Voor het speerpunt "natuur & landschap" uit de Uitvoeringsstrategie is weinig opgenomen in de evaluatie.

Bijlage 3

Advies plan van aanpak evaluatie waterplannen

Eind september ontving de Adviescommissie Milieu en Ruimte het Plan van Aanpak voor de evaluatie van de waterplannen. Hoewel dit plan al door u is aangenomen wil de commissie het college toch graag enkele opmerkingen meegeven.

Het Plan van Aanpak lijkt erg gericht op het evalueren van de processen rondom, en de input voor, de waterplannen in plaats van op de effectiviteit en efficiëntie van het beleid van zowel gemeente als waterschap.

We zijn ons ervan bewust dat de informatie over de toestand van het water in Soest verre van volledig is. Toch zou een goede evaluatie zich met name moeten richten op de vergelijking van de toestand bij de start van de uitvoering van de waterplannen met die aan het einde ervan, zodat antwoord kan worden gegeven op de vraag welke resultaten in de afgelopen planperiode zijn bereikt.

Daarnaast kan een analyse worden gemaakt van de efficiëntie van het beleid door te bepalen met welke input de resultaten zijn bereikt. Mocht uit deze analyse blijken dat er onvoldoende informatie over de afgelopen planperiode beschikbaar is om deze goed te kunnen uitvoeren, dan is dat een belangrijk leerpunt voor de volgende planfase.

Het overleg met de partner in het waterbeheer, het waterschap, zal tenminste in drie etappes moeten gaan: bespreken van het planproces en ieders rol daarin; bespreken van de resultaten van de evaluaties van gemeente en waterschap; overeenstemming bereiken over de conclusies en het vervolg. Het doorlopen van deze drie etappes vergt tijd.

De belangrijkste opmerking die de commissie u daarom wil meegeven gaat over het tijdspad. Het uitvoeren van een grondige evaluatie, bedoeld om te leren en het in de komende planperiode nog beter te doen, vergt aanzienlijk meer tijd dan het projectteam volgens de in het Plan van Aanpak geschetste projectperiode en -planning beschikbaar heeft.

Het eindtijdstip voor de evaluatie is bepaald door de gemeentelijke planningskalender: een schema dat u zelf heeft bepaald in overleg met de Raad. Er zijn bij ons weten geen dwingende tijdstippen op korte termijn die om een haastig uitgevoerde evaluatie vragen. Ook de planning voor de volgende fase is nog niet gemaakt.

De commissie beveelt u aan om de projectgroep voldoende tijd te geven om tot een zorgvuldige evaluatie te komen.

Bijlage 4

Advies duurzaamheidsplan 2016 – 2020

Op 6 oktober heeft een werkbijeenkomst plaatsgevonden met vertegenwoordigers van Energie Actief Soest, Bedrijvenplatform Duurzaamheid Soest, andere maatschappelijke organisaties, de Adviescommissie Milieu en Ruimte, wethouder Adriani en gemeenteambtenaren. Op basis van het daar voorliggende concept Duurzaamheidsplan gemeente Soest 2016 – 2020 en die bijeenkomst brengt de commissie het volgende advies uit. Het eerder door de commissie uitgebrachte advies d.d. 28 september is als bijlage bijgevoegd achterin dit jaarverslag.

Algemene opmerkingen

1. Ten opzichte van het raamwerk voor het Duurzaamheidsplan, op basis waarvan de commissie haar bijgevoegde advies heeft uitgebracht, is een aanzienlijke versterking, verduidelijking en concrete invulling gemaakt. Het actuele concept plan zit adequaat gestructureerd in elkaar. De projectbladen zijn systematisch opgezet (al moet er nog wel het een en ander worden ingevuld op diverse bladen). Het leest prettig.

2. De ontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau zijn adequaat weergegeven. Dat geldt ook voor de gemeentelijke ontwikkelingen, echter beperkt tot wat burgers vinden dan wel andere organisaties doen (zoals EAS, BDS). De prestaties van de gemeente op basis van een evaluatie van vorderingen ten opzichte van de doelen van het vorige duurzaamheidsplan of vergelijking met andere gemeenten worden niet aangegeven (zie ook punt 3).

3. Er is meer continuïteit met het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014. De thema's werken, wonen, leefomgeving en gemeentelijke organisatie zijn als zodanig gehandhaafd; toegevoegd is communicatie en educatie. Van PPP is Planet het eerste uitgangspunt.

De meeste ambities en doelstellingen uit het plan 2010 – 2014 komen in dezelfde of soms aangepaste vorm terug; bij de thema's wordt hierop nader ingegaan.

Onvoldragen punt blijft de weinig concrete evaluatie van het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014, dat verkort is opgenomen in het concept. Niet duidelijk wordt hoe ver de gemeente is met de realisatie van de doelen voor 2015 respectievelijk de ambities voor 2030. "Geleerde lessen" ontbreken, terwijl die juist belangrijk zijn om beter en sneller resultaat te bereiken. Eens te meer gegeven het feit dat de meeste ambities en doelstellingen hetzelfde zijn als in de periode 2010 – 2014.

4. Met het oog hierop is een adequate monitoring van de realisatie van de ambities, doelstellingen en activiteiten van groot belang. Het verdient sterk aanbeveling een uitwerking van de monitoring in het plan op te nemen. Hierbij is het van belang dat het doel van monitoring niet zou moeten zijn de gemeente, of gemeente-ambtenaren af te rekenen of de geboekte voortgang of gebrek daaraan, maar om te leren: welke doelen zijn wel en welke niet gehaald en welke factoren hebben een rol gespeeld? Het is hierbij geen schande dat veel eerdere korte-termijn- doelstellingen voor 2015 nu terugkomen als doelen voor 2020, maar dat juist een aanleiding is om de redenen hiervoor beter te begrijpen.

5. Uit benchmarks blijkt dat diverse gemeenten verder zijn met duurzame ontwikkeling dan Soest. Bijvoorbeeld Soest komt op de 97ste plaats bij het recente duurzaamheidsmonitoringrapport van Telos, welke positie vooral wordt bepaald door het economische (51ste plaats) en niet het ecologisch (150ste plaats) of sociaal-culturele kapitaal (191ste plaats), zie http://telos.nl/Publicaties/PublicatiesRapporten/downloads_getfilem.aspx?id=506225). Dit betekent onder andere dat Soest zou kunnen leren van "best practices" bij andere gemeenten, waaronder buurgemeenten zoals Baarn en Amersfoort die in het bovengenoemde rapport de 35ste respectievelijk 38ste plaats bezetten.

6. Het is de vraag of de gemeente de kennis in huis heeft om de consequenties van sommige ambities, doelstellingen en activiteiten goed te kunnen schatten en de realisatie in goede banen te leiden,

mede gezien de beperkte capaciteit. Inzichten opdoen bij grotere omliggende gemeenten en wellicht zelfs samenwerking kan hierbij behulpzaam zijn.

In dit verband merkt de commissie dat sommige ambities onvoldoende scherp zijn gedefinieerd en/of twijfelachtig zijn qua stuurbaarheid en realiseerbaarheid. Bij de thema's wordt hierop verder ingegaan. Wij constateren hierbij dat belangrijke leidende begrippen als "klimaatneutraliteit" en "C2C" in het document niet zijn gedefinieerd, wat het voordeel heeft dat er veel vrijheid blijft bestaan over de invulling van de projecten op deze gebieden, maar het nadeel dat onduidelijk blijft wat de reikwijdte van de begrippen is, wat de precieze doelstellingen zijn en dus het antwoord op de vraag open zal blijven of deze gehaald worden.

7. De rol van de gemeente helt vrij sterk over naar faciliterend (naast handhaving, voorbeeldrol en regie (de regie is overigens is beperkt tot alleen het maken van keuzen). Op zich is actief het betrekken van burgers en maatschappelijke en andere organisaties een goede ontwikkeling. Iets meer regisseursrol vanuit de gemeente zou wel passen, om actief de uitvoering te bevorderen, partijen daarop aanspreken, te monitoren en op basis daarvan feedback te geven. Uiteraard zonder de activiteiten van andere organisaties over te nemen. Daarbij merkt de commissie op dat de zeer positieve formulering van de huidige betrokkenheid van burgers en bedrijven in het plan meer zegt over de aard van hun enthousiasme en betrokkenheid dan over het aantal bij de initiatieven betrokken burgers en bedrijven. Er is duidelijk een schaalvergroting nodig om de doelstellingen van het plan te realiseren.

8. Voor de realisatie van diverse ambities en doelstellingen is integratie in andere beleidsterreinen van groot belang, zoals bouwen en wonen, verkeer, gemeentelijke accommodaties, grondzaken, inkoop, openbare ruimte. Dit zou concreter in het plan kunnen worden aangegeven.

Tevens is de vraag wat gaat gebeuren indien de ambities en doelstellingen niet of ten dele worden gerealiseerd, gegeven het sterk leunen op de activiteiten van andere actoren dan de gemeente. Wat is in dat geval het scenario waarop kan worden teruggevallen?

9. Voor de realisatie van sommige doelstellingen zouden slimme financieringsconstructies zeer behulpzaam kunnen zijn. Het ontbreken daarvan vormt op diverse plaatsen een belemmering. Bij de thema's wordt hier nader op ingegaan. Mogelijk kan de commissie behulpzaam zijn bij het vinden van de juiste expertise ter zake.

Opmerkingen per thema

1. Communicatie en educatie

Een nieuw thema in het plan. Een belangrijk thema gezien de insteek van het plan sterker te bouwen op initiatieven en activiteiten vanuit de samenleving. De doelstellingen zijn naast educatie beperkt tot "informerend". Wat meer ambitie in de vorm van "concrete betrokkenheid" zou passend zijn.

De educatie-activiteiten voor jongeren na de basisschool zijn niet zo duidelijk weergegeven.

De doelstelling van 10% afname van de belasting op het gemengd rioolstelsel uit § 3.4.2 (Natuur) zou hier ook vermeld kunnen worden, gerelateerd aan de genoemde acties in §3.4.2 (Natuur) en projectblad 13.

2. Werken

De Bedrijvenalliantie Energiezuinig Soest is een fraai initiatief.

Het valt op dat bij dit thema geen kwantitatieve doelstellingen zijn opgenomen.

Uitwerking van monitoring van bereikte resultaten op het gebied van energiebesparing, duurzame energie, afvalbeperking en –recycling en duurzame inkoop verdient een plaats, temeer daar juist bij deze thema's een kwantitatieve benadering mogelijk is.

3. Wonen

De doelstellingen voor 2020 concreet en zijn grotendeels hetzelfde als de doelstellingen voor 2015 in het Duurzaamheidsplan 2010–2014. Dit tekent eens temeer het belang van geleerde lessen uit die periode, om kennelijke belemmeringen te kunnen wegnemen.

De projecten 8, 9 en 10 worden alle uitgevoerd door Energie Actief Soest; zij zijn zowel inhoudelijk als budgettair verweven. Samenvoeging tot één project met drie onderdelen lijkt voor de hand te liggen. Een praktische vraag is of de informatie voorhanden is om de doelstellingen inzake het energielabel, nul-op-de-meterrenovaties en GPR-score beschikbaar is (of zal komen).

4. Leefomgeving

4.1 Luchtkwaliteit

De vraag is of de ambitie voor 2030 (voldoen aan de WHO normen) binnen het bereik van Soest ligt, temeer daar die normen (deels) scherper zijn dan de EU- en Nederlandse normen.

Wat is de "grip" van de gemeente op het realiseren van 1.000 elektrische voertuigen? Kan dit worden gemonitord? Hetzelfde geldt voor 10% meer fietsgebruik, waarbij overigens ook elektrische fietsen een rol spelen.

Het realiseren van oplaadpunten op plaatsen waar de parkeerdruk hoog is, zal niet altijd eenvoudig zijn. Wellicht is betaling voor parkeren en opladen een optie, wat echter niet tot ontmoediging zou moeten leiden.

4.2 Natuur

De intenties verdienen lof; de doelstellingen zouden concreter kunnen. De commissie constateert dat de ecologische verbindingzones niet meer aan de orde komen, zoals wel het geval was in het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014. De commissie adviseert deze weer terug te laten komen in het nieuwe plan. Indien initiatieven vanuit de maatschappij opkomen, verdient het aanbeveling die te faciliteren. Het onderwerp "waterkwaliteit" heeft de commissie gemist.

4.3 Afval

Concrete ambities en doelstellingen. Wat ontbreekt is een projectblad, waarin concrete acties ter zake zijn uitgewerkt.

4.4 Energielandschappen

Een stevige ambitie wat de realisatie van grootschalige projecten betreft. De vraag is wel of dat kan worden gerealiseerd met het aangegeven budget. De commissie beveelt aan een kansenkaart te maken, waarin duidelijk naar voren komt waar kansen liggen en wat de realisatie daarvan (financieel en anderszins) zou betekenen, op te stellen door een ter zake kundig bureau. Bedrijven en particulieren kunnen worden uitgenodigd hier verder over mee te denken.

De ambitie "Soest in 2030 klimaatneutraal" is te algemeen geformuleerd. Een afbakening is noodzakelijk met het oog op het realiteitsgehalte. Intussen vraagt de commissie zich overigens af of de energie niet beter in concrete projecten kan worden ingezet.

5. Gemeentelijke organisatie

De doelstellingen "klimaatneutraliteit 2020" en "100% duurzaam inkopen" in 2020 acht de commissie niet realistisch (binnen project 15), nog daargelaten wat er precies onder wordt verstaan. Tenzij gedacht wordt aan compensatie van emissies (project 16).

Voor de realisatie van duurzaam gemeentelijke accommodaties is een helder beleid nodig, vooral in relatie tot het afstoten van gemeentelijk vastgoed; onzekerheden daarover lijken de verduurzaming te belemmeren. Nieuwe eigenaren zullen ook profiteren van de kostenbesparingen als gevolg van verduurzaming. Slimme (financiële) oplossingen zijn hier geboden.

Dat geldt ook voor gemeentelijk vastgoed dat in gebruik is bij derden (die soms de financiering zelf kunnen dragen).

Wellicht kan de doelstelling voor LED openbare verlichting worden versneld door uitbesteding aan partijen die de realisatie voor hun rekening nemen en delen in de kostenbesparing.

Annex: Eerder advies over Gemeentelijk Duurzaamheidsplan 2016 – 2020

Op 21 september heeft de Adviescommissie Milieu en Ruimte tijdens haar vergadering een gesprek gevoerd met Johan Simon en Wijnand Jonkers over het raamwerk voor het Gemeentelijk duurzaamheidsplan 2016 – 2020. In deze notitie zijn de aandachtspunten vanuit de commissie puntsgewijs beknopt weergegeven. De commissie is zich ervan bewust dat ten opzichte van het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014 partijen in de gemeenten nadrukkelijker worden uitgenodigd/gevraagd hun bijdrage te leveren aan de inhoud respectievelijk realisatie van het plan, wat een actieve opstelling van de gemeente vraagt om tot een voldragen plan te komen.

1. De doelstellingen uit het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014 blijven van kracht. Vermeld die doelstellingen in het plan 2016 – 2020 en in voorkomend geval wat daarin is gewijzigd. De vier thema's uit het plan 2010 – 2014 blijven gehandhaafd, met toevoeging van communicatie als vijfde thema. Vermeld dat in het plan, zodat de continuïteit zichtbaar wordt.
2. Neem een evaluatie op van de bereikte resultaten met het Duurzaamheidsplan 2010 – 2014, zodat duidelijk wordt wat van de doelstellingen is gerealiseerd, wat nog moet worden bereikt en leg een verbinding met de concrete activiteiten in het plan 2015 – 2020.
3. Plaats het plan in een bredere context:
  - Landelijk en provinciaal beleid (dat is in het raamwerk deels al gedaan);
  - De positie van Soest in vergelijking andere gemeenten, op basis van benchmarks zoals via de websites duurzaamheidsmeter en telos.
4. Gebruik benchmarks en andere bronnen om de ambitie van het plan vorm te geven, ideeën op te doen voor de aard en vormgeving van de activiteiten in het plan (zoals best practices) en om een beeld te vormen van de benodigde capaciteit voor de uitvoering van het plan.
5. Van groot belang is de integratie van duurzaamheid in andere beleidsterreinen, zoals verkeer. Geef dat helder en concreet aan in het plan.
6. Ter vergroting van de geloofwaardigheid van de gemeente en voor het geven van het goede voorbeeld zijn activiteiten binnen de gemeentelijke organisatie van groot belang, zoals:
  - Verduurzaming van gebouwen in eigendom van of in gebruik bij de gemeente, waaronder energiebesparing en duurzame energievoorziening.
  - Duurzaam inkopen.
  - Afvalrecycling.
  - Duurzame mobiliteit.
7. Versterk de in gang gezette burgerparticipatie, geef die een meer continu karakter, en inventariseer of andere initiatieven in de Soester samenleving, die misschien geen “duurzaamheid” in de naam hebben maar er wel raakvlakken mee hebben, om de bestaande maatschappelijke basis van Energie Actief Soest en het Bedrijvenplatform Duurzaam Soest verder te verbreden en versterken.
8. Geef duidelijk aan welke monitoring zal plaatsvinden van de activiteiten in het plan, hoe die wordt uitgevoerd en wat zal worden gedaan als de uitvoering achterblijft bij de beoogde realisatie.
9. Evalueer de resultaten van het geheel aan projecten periodiek op basis van de vastgestelde benchmarks/doelen.